TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. gruodžio 9 d.*

Byloje C-121/07

dėl 2007 m. vasario 28 d. pagal EB 228 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama B. Stromsky ir C. Zadra, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Prancūzijos Respubliką, atstovaujamą E. Belliard, S. Gasri ir G. de Bergues,

atsakovę,

palaikomą

Čekijos Respublikos, iš pradžių atstovaujamos T. Boček, vėliau M. Smolek,

įstojusios į bylą šalies,

* Proceso kalba: prancūzų.

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot ir T. von Danwitz, teisėjai K. Schiemann (pranešėjas), P. Kūris, E. Juhász, G. Arestis, L. Bay Larsen ir P. Lindh,

generalinis advokatas J. Mazák,
posėdžio sekretorius M.-A. Gaudissart, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. kovo 12 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2008 m. birželio 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— pripažinti, kad nesiėmusi visų priemonių įvykdyti 2004 m. liepos 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* (C-419/03) dėl 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL L 106, p. 1) nuostatų, kurios skiriasi nuo 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyvos 90/220/EEB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką (OL L 117, p. 15) nuostatų ar jas papildo, neperkėlimo į nacionalinę teisę, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 228 straipsnio 1 dalį,

— nurodyti Prancūzijos Respublikai mokėti Komisijai į sąskaitą „Europos Bendrijos nuosavi ištekliai“ 366 744 EUR periodinę baudą už kiekvieną vėlavimo įvykdyti minėtą sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* dieną, nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo iki minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* visiško įvykdymo,

— nurodyti Prancūzijos Respublikai sumokėti Komisijai į sąskaitą „Europos Bendrijos nuosavi ištekliai“ vienkartinę sumą, lygią 43 660 EUR už kiekvieną vėlavimo įvykdyti minėtą sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* dieną, nuo minėto sprendimo priėmimo dienos iki:

— jo visiško įvykdymo dienos, jei tai įvyks iki sprendimo šioje byloje priėmimo,

— sprendimo šioje byloje priėmimo dienos, jei iki tol minėtas sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* nebus visiškai įvykdytas,

— priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Teisinis pagrindas

2 Direktyva 2001/18 buvo priimta remiantis EB 95 straipsniu. Pagal šios direktyvos 1 straipsnį jos tikslas yra derinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus bei apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką tada, kai, pirma, bet kokiais tikslais, išskyrus pateikimo į rinką Europos bendrijos teritorijoje, į aplinką apgalvotai išleidžiami genetiškai modifikuoti organizmai (toliau – GMO) ir, antra, Bendrijoje į rinką GMO pateikiami kaip atskiri produktai ar esantys kituose produktuose.

3 Pagal šios direktyvos 34 straipsnio 1 dalį valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2002 m. spalio 17 d., įgyvendina šią direktyvą.

4 Direktyvos 2001/18 36 straipsnyje numatyta:

„1. 2002 m. spalio 17 d. Direktyva 90/220/EEB panaikinama.

2. Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir aiškinamos pagal VIII priede pateiktą koreliacijos lentelę.“

Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją*

5 Minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* rezoliucinės dalies 1 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad:

„Per nustatytą terminą nepriėmusi (Direktyvos 2001/18) nuostatas, kurios skiriasi nuo (Direktyvos 90/220) nuostatų ar jas papildo, į nacionalinę teisę perkeliančių įstatymų ir kitų teisės aktų, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2001/18.“

Ikiteisminė procedūra

6 2004 m. lapkričio 5 d. Komisijos paklausta apie pažangą įgyvendinant minėtą sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* Prancūzijos Respublika atsakė 2005 m. vasario 4 d. laišku. Šiame laiške ji nurodė, kad GMO ir visų pirma apgalvotas jų išleidimas į aplinką Prancūzijoje tapo svarbiu diskusijų ir konfliktų (kartais net aršių, kaip matyti iš daugelio atvejų, kai laukuose buvo sunaikintos kultūros) objektu. Todėl 2004 m. spalio mėn. Nacionalinės asamblėjos pirmininko siūlymu buvo sudaryta parlamentinė tiriamoji

misija, kuriai pavesta išsiaiškinti bandymų su GMO ir jų naudojimo keliamas problemas. Šiame laiške taip pat pažymėta, kad, norėdama paskatinti netrikdomas ir konstruktyvias diskusijas dėl Direktyvos 2001/18 perkėlimo į nacionalinę teisę įstatymo projekto, vyriausybė savo ruožtu nusprendė leisti šiai misijai užbaigti savo darbus. Buvo tikimasi, kad minėti darbai bus baigti 2005 m. balandžio mėnesį.

7 2005 m. vasario 21 d. Prancūzijos valdžios institucijos Komisijai nusiuntė 2005 m. sausio 26 d. Dekreto Nr. 2005-51, iš dalies keičiančio 1996 m. rugsėjo 20 d. Dekretą Nr. 96-850 dėl produktų, kurie yra visiškai arba iš dalies sudaryti iš genetiškai modifikuotų organizmų, apgalvoto išleidimo į aplinką ir tiekimo į rinką civiliniais tikslais (JORF, 2005 m. sausio 28 d., p. 1474), tekstą, kuriuo, anot šių institucijų, prisidedama prie Direktyvos 2001/18 perkėlimo, į minėto Dekreto Nr. 96-850 taikymo sritį įtraukiant cheminius reagentus.

8 Manydama, kad Prancūzijos Respublika nesiėmė būtinų priemonių minėtam sprendimui *Komisija prieš Prancūziją* įvykdyti, Komisija, taikydama EB 228 straipsnį, 2005 m. liepos 13 d. išsiuntė oficialų pranešimą šiai valstybei narei.

9 Kadangi gautas atsakymas Komisijos netenkino, ji 2005 m. gruodžio 19 d. Prancūzijos Respublikai išsiuntė pagrįstą nuomonę, nurodydama per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių minėtam sprendimui įvykdyti.

10 2006 m. vasario 20 d. Prancūzijos valdžios institucijos Komisijai nusiuntė GMO įstatymo projekto, skirto į nacionalinę teisę perkelti Direktyvą 2001/18, reformuoti mokslo ekspertizės sistemą ir sukurti kompensavimo fondą, skirtą atlyginti ūkio subjektų dėl atsitiktinio GMO buvimo jų iš „genetiškai nemodifikuotos kultūros“ gaminamuose produktuose patirtus nuostolius (toliau – 2006 m. Įstatymo projektas), tekstą. Be to, jos pranešė, kad šis įstatymo projektas bei susijusios reglamentavimo priemonės bus priimtos vėliausiai iki 2006 m. pabaigos.

11 2006 m. gegužės 8 d. Prancūzijos valdžios institucijos pranešė Komisijai apie tai, kad 2006 m. kovo 23 d. Senatas priėmė 2006 m. Įstatymo projektą ir jau kitą dieną jis buvo pateiktas Nacionalinei asamblėjai.

12 2007 m. vasario 21 d. Prancūzijos valdžios institucijos žodžiu Komisijos tarnyboms pranešė, jog, atsižvelgiant į įtemptą Nacionalinės asamblėjos darbotvarkę ir į jos darbų pabaigą 2007 m. vasario 28 d., panašu, kad 2006 m. Įstatymo projektas nebegalės būti priimtas šios kadencijos asamblėjoje, todėl dabar ketinama skubiai priimti poįstatyminius aktus, skirtus perkelti Direktyvą 2001/18.

13 Tokiomis aplinkybėmis manydama, kad Prancūzijos Respublika neužtikrino minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymo, Komisija 2007 m. vasario 28 d. pareiškė šį ieškinį.

14 Tą pačią dieną Prancūzijos valdžios institucijos Komisijai patvirtino minėto pokalbio žodžiu turinį ir perdavė jai dviejų dekretų projektus. Anot Prancūzijos Respublikos,

paskelbti šiuos du dekretus ir kitas priemones, taip pat skirtas užtikrinti Direktyvos 2001/18 perkėlimą, numatyta 2007 m. balandžio pradžioje.

Šio proceso metu įvykę pokyčiai

15 2007 m. kovo 20 d. raštu Prancūzijos valdžios institucijos perdavė Komisijai tos dienos Prancūzijos Respublikos oficialiajame leidinyje (*Journal officiel de la République française*) paskelbtų aktų tekstus (toliau kartu vadinami – 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonės), būtent:

— 2007 m. kovo 19 d. Dekreto Nr. 2007-357, iš dalies keičiančio 1993 m. kovo 27 d. Dekretą Nr. 93-774, nustatantį genetinio modifikavimo metodų sąrašą ir genetiškai modifikuotų organizmų klasifikavimo kriterijus,

— 2007 m. kovo 19 d. Dekreto Nr. 2007-358 dėl produktų, kuriuos visiškai arba iš dalies sudaro genetiškai modifikuoti organizmai, apgalvoto išleidimo į aplinką kitais nei tiekimo į rinką tikslais,

— 2007 m. kovo 19 d. Dekreto Nr. 2007-359 dėl leidimų tiekti į rinką ne maistui skirtus produktus, kuriuos visiškai arba iš dalies sudaro genetiškai modifikuoti organizmai, išdavimo tvarkos,

— 2007 m. kovo 15 d. Potvarkio, iš dalies keičiančio 1998 m. birželio 2 d. Potvarkį dėl techninių standartų, kuriuos turi atitikti įrenginiai, kuriems pagal klasifikuotų aplinkos apsaugai skirtų įrenginių nomenklatūros 2680-2 skiltį reikalingas leidimas,

— 2007 m. kovo 15 d. Potvarkio, iš dalies keičiančio 1998 m. birželio 2 d. Potvarkio dėl klasifikuotiems aplinkos apsaugai skirtiems įrenginiams, kuriems pagal 2680-1 (genetiškai modifikuoti organizmai) skiltį reikalingas leidimas, taikomų bendrųjų reikalavimų I priedą, ir

— 2007 m. kovo 15 d. Potvarkio dėl genetiškai modifikuotų organizmų, tretiesiems asmenims pateiktų naudoti mokslo tyrimų, vystomosios veiklos arba mokymo tikslais, ženklinimo.

16 Kadangi 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonės neužtikrino visiško minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymo ir kadangi Direktyvos 2001/18 8 straipsnio 2 dalis, 17 straipsnio 1, 2 ir 9 dalys, 19 ir 23 straipsniai vis dar nebuvo tinkamai perkelti, Komisija duplike atitinkamai patikslino ieškinio reikalavimus dėl piniginių sankcijų. Taigi Komisija nuo tol Teisingumo Teismui siūlė:

— sumažinti ieškinio pareiškime siūlytą periodinės baudos už kiekvieną dieną dydį proporcingai minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymo laipsniui,

— pakoreguoti ieškinio pareiškime siūlytą vienkartinės sumos dydį proporcingai įvykdymo laipsniui, tačiau tik dėl jos dalies, atitinkančios laikotarpį nuo 2007 m. kovo 21 d. iki:

— minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* visiško įvykdymo, jei tai įvyks iki sprendimo šioje byloje priėmimo,

— sprendimo šioje byloje priėmimo, jei iki tol minėtas sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* nebus visiškai įvykdytas.

17 Vis dėlto per teismo posėdį Komisija nurodė, kad, jos nuomone, papildomų perkėlimo į Prancūzijos teisę priemonių dėl Direktyvos 2001/18 17 straipsnio imtis nebereikia.

18 Nors Prancūzijos Respublika pripažįsta, kad tą dieną, kai baigėsi pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas, ji nebuvo užtikrinusi minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymo, vis dėlto ji mano, jog 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonės nuo šiol užtikrina visišką Direktyvos 2001/18 perkėlimą, taigi ir visišką minėto sprendimo įvykdymą. Todėl, jos nuomone, prašymai jai skirti periodinę baudą ir įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą neteko dalyko, arba, jei pirmajam teiginiui būtų nepritarta, yra nepagrįsti, arba bet kuriuo atveju pernelyg dideli. Taigi ji prašo atmesti šiuos prašymus.

19 Pasibaigus žodinei proceso daliai, Prancūzijos Respublika 2008 m. birželio 27 d. laiškais pranešė Teisingumo Teismui ir Komisijai apie 2008 m. birželio 25 d. priimtą Įstatymą Nr. 2008-595 dėl genetiškai modifikuotų organizmų (JORF, 2008 m. birželio 26 d., p. 10218, toliau – 2008 m. birželio 25 d. Įstatymas).

20 Išnagrinėjusi šį dokumentą Komisija 2008 m. liepos 30 d. laišku pranešė Teisingumo Teismui, jog, jos nuomone, nuo jo įsigaliojimo, t. y. 2008 m. birželio 27 d., šis įstatymas užtikrina visišką Direktyvos 2001/18 perkėlimą, taigi ir visišką minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymą. Šiame laiške Komisija taip pat nurodė, kad dėl to jos prašymas skirti Prancūzijos Respublikai periodinę baudą neteko dalyko.

Dėl įsipareigojimų neįvykdymo

21 Nors EB 228 straipsnyje nenurodytas sprendimo įvykdymo terminas, iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, jog interesas nedelsiant ir vienodai taikyti Bendrijos teisę reikalauja, kad toks vykdymas būtų pradėtas nedelsiant ir užbaigtas kuo greičiau (žr., be kita ko, 2003 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* (C-278/01, Rink. p. I-14141, 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

22 Be to, data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą pagal EB 228 straipsnį, yra remiantis minėta nuostata pateiktoje pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaiga (žr., be kita ko, 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* (C-503/04, Rink. p. I-6153, 19 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

23 Nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad 2005 m. gruodžio 19 d., pagrįstoje nuomonėje nustatyto dviejų mėnesių termino pasibaigimo dieną, terminas, per kurį turėjo būti įvykdytas minėtas sprendimas *Komisija prieš Prancūziją*, reikalaujantis imtis Direktyvos 2001/18 perkėlimo priemonių, buvo seniai pasibaigęs, nes praėjo beveik 19 mėnesių nuo minėto sprendimo paskelbimo.

24 Be to, neginčijama, kad šią termino pasibaigimo dieną, be Dekreto Nr. 2005-51 (perkėlimo į nacionalinę teisę pareigos atžvilgiu labai riboto taikymo priemonės), Prancūzijos Respublika nesiėmė jokios minėtam sprendimui įgyvendinti būtinos priemonės.

25 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Prancūzijos Respublika, kaip, beje, pati pripažįsta, neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 228 straipsnio 1 dalį.

Dėl piniginės sankcijos

Dėl periodinės baudos

26 Kaip matyti iš šio sprendimo 19 ir 20 punktų, Komisija nurodė, jog 2008 m. birželio 25 d. Įstatymo įsigaliojimas, jos manymu, užtikrina visišką minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymą ir kad jos prašymas skirti Prancūzijos Respublikai periodinę baudą neteko dalyko.

27 Šiuo klausimu reikia priminti, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, jog galimas periodinės baudos pagal EB 228 straipsnį, kurios priverčiamąjį pobūdį daromo pažeidimo atžvilgiu ne kartą yra pabrėžęs Teisingumo Teismas (žr., be kita ko, 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-387/97, Rink. p. I-5047, 90 ir 92 punktus), skyrimas iš principo yra pateisinamas tik tiek, kiek tęsiasi iš ankstesnio Teisingumo Teismo sprendimo neįvykdymo kylantis pažeidimas (žr., be kita ko, 2006 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-119/04, Rink. p. I-6885, 45 ir 46 punktus ir minėto sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 40 punktą).

28 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas mano, kad periodinės baudos skirti nereikia.

Dėl vienkartinės sumos

Šalių argumentai

29 Komisija tvirtina, kad, pareiškus ieškinį Teisingumo Teisme pagal EB 228 straipsnį, kaip skelbiama jos 2005 m. gruodžio 13 d. Komunikato SEC(2005) 1658 (toliau – 2005 m. Komunikatas) 10 punkte, nuo šiol ji sistemingai siūlys priteisti iš įsipareigojimų neįvykdžiusios valstybės narės sumokėti vienkartinę sumą ir kad laikysis šio reikalavimo neatsisakydama ieškinio net ir tuo atveju, jei vykstant procesui ankstesnis Teisingumo Teismo sprendimas būtų įvykdytas.

30 Komisijos nuomone, šį naująjį požiūrį pagrindžia siekis išvengti Teisingumo Teismo sprendimų privalomosios galios sumenkinimo ir teisėtumo, teisinio saugumo bei Bendrijos teisės veiksmingumo principų pažeidimo. Visiškai netaikant jokios finansinės sankcijos tuo atveju, kai padėtis ištaisoma pavėluotai, vykstant procesui, iš tiesų gali kilti rizika, kad valstybės narės bus paskatintos nerūpestingai vykdyti Teisingumo Teismo sprendimus ir sistemingai laikytis atidėliojimo pozicijos.

31 Šiuo klausimu Komisija pabrėžia, kad nuo 1996 m. gruodžio iki 2005 m. spalio ji pagal EB 228 straipsnį išsiuntė 296 oficialius pranešimus, kurių 50 – Prancūzijos Respublikai, ir 125 pagrįstas nuomones, kurių 25 – tai pačiai valstybei narei. Per šį laikotarpį pareikšti Teisingumo Teisme ieškinius pagal šią nuostatą Komisija nusprendė 38 atvejais, kurių 7 susiję su Prancūzijos Respublika, ir faktiškai pareiškė ieškinius 23 atvejais, kurių 6 pareikšti minėtai valstybei narei. Tik šešiose taip pradėtose bylose Teisingumo Teismas priėmė sprendimą; visais kitais atvejais padėtis buvo pavėluotai ištaisyta prieš pasibaigiant teismo procesui. Be to, panašu, kad situacija darosi vis rimtesnė, nes laikotarpiu nuo 2005 m. sausio 1 d. iki spalio 24 d. Komisija turėjo išsiųsti 50 oficialių pranešimų pagal EB 228 straipsnį.

32 Taigi, EB 228 straipsnio 2 dalyje numatyta speciali teisminė vykdymo užtikrinimo procedūra, kaip įtikinamoji priemonė, turėtų būti pritaikyta tiek prie konkrečių kiekvienos bylos, tiek prie bendresnių aplinkybių, tarp kurių yra ankstesniame punkte apibūdinti situacijos pokyčiai.

33 Priešingai nei periodinė bauda, atliekanti įtikinimo funkciją daromo pažeidimo atžvilgiu ir skirta užkirsti kelią jo tolesniam darymui po to, kai pagal EB 228 straipsnį priimamas Teisingumo Teismo sprendimas, vienkartinė suma, kuri yra mokėtina, nepaisant to, kaip atitinkama valstybė narė elgiasi aptariamo pažeidimo atžvilgiu Teisingumo Teismui priėmus tokį sprendimą, pirmiausia yra skirta nubausti už praeities veiksmus. Taigi ja siekiama atgrasymo nuo analogiškų pažeidimų pakartotinio padarymo ir jo prevencijos tikslų. Visų pirma jos paskyrimo grėsmė gali paskatinti

valstybę narę įvykdyti pirminį sprendimą dėl įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo kuo anksčiau ir ypač prieš antro ieškinio pateikimą Teisingumo Teisme.

34 Komisija siūlo skaičiuojant vienkartinės sumos dydį skirti du laikotarpius: pirma, laikotarpį nuo minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* paskelbimo dienos iki 2007 m. kovo 20 d. (kuomet buvo paskelbtos 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonės) ir, antra, laikotarpį po 2007 m. kovo 20 dienos.

35 Taigi, remdamasi 2005 m. Komunikate pristatytu skaičiavimo metodu, Komisija siūlo, pirma, nurodyti Prancūzijos Respublikai sumokėti 43 660 EUR už kiekvieną dieną nuo 2004 m. liepos 15 d. iki 2007 m. kovo 20 dienos.

36 Ši suma už kiekvieną dieną buvo apskaičiuota remiantis minėtu skaičiavimo metodu, padauginus bazinę 200 EUR sumą iš pažeidimo sunkumo koeficiento, kuris nagrinėjamu atveju yra lygus 10 (20 balų sistemoje), ir iš kintamojo *n*, išreiškiančio kiekvienos valstybės narės mokumą, kuris Prancūzijos Respublikos atveju yra lygus 21,83. Taigi vienkartinė suma, atitinkamai mokėtina už minėtą laikotarpį, yra lygi 42 743 140 EUR (43 660 EUR x 979 dienos).

37 Komisijos nuomone, pažeidimo sunkumo koeficientas „10“ šiuo atveju pateisinamas atsižvelgiant į pažeidimo, kylančio iš direktyvos neperkėlimo, akivaizdų pobūdį, jo ilgą trukmę, pažeistos normos svarbą (norma skirta apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką ir kartu užtikrinti laisvą GMO judėjimą) bei į Prancūzijos Respublikos įsipareigojimų neįvykdymo GMO srityje dažnį. Dėl pastarojo aspekto Komisija remiasi 2003 m.

lapkričio 20 d. Sprendimu *Komisija prieš Prancūziją* (C-296/01, Rink. p. I-13909) ir 2003 m. lapkričio 27 d. Sprendimu *Komisija prieš Prancūziją* (C-429/01, Rink. p. I-14355) ir, kalbėdama apie antrąjį sprendimą, nurodo, jog jis įvykdytas po to, kai Teisingumo Teismui buvo pateiktas ieškinys pagal EB 228 straipsnį (žr. 2007 m. vasario 7 d. Nutartį išbraukti bylą iš registro, *Komisija prieš Prancūziją*, C-79/06). Komisija taip pat tvirtina, jog Prancūzijos valdžios institucijos neparodė lojalaus bendradarbiavimo ir noro galutinai įvykdyti minėtą 2004 m. liepos 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją*.

38 Kalbėdama apie Prancūzijos įsipareigojimų neįvykdymu pažeistus viešuosius ir privačius interesus, Komisija konkrečiai nurodo ūkio subjektams dėl to kilusį teisinį nesaugumą dėl jų teisių ir pareigų. Žemės ūkio ministerijos išleisti „vadovai“, skirti potencialiems prašymų leisti atlikti bandymus su GMO pareiškėjams, kuriais Prancūzijos Respublika remiasi pateikdama savo gynybos argumentus, neturi privalomosios teisinės galios ir ypač negali nustatyti tokių teisių ir pareigų, kurios būtų tinkamai perkėlus Direktyvą 2001/18. 2006 m. gegužės 4 d. *Tribunal administratif de Clermont-Ferrand* (Klermono-Ferano administracinio teismo) sprendimas, panaikinęs leidimą atlikti bandymus dėl teisinio pagrindo nebuvimo neperkėlus šios direktyvos, yra vienas iš šio teisinio nesaugumo pavyzdžių.

39 Komisija taip pat nurodo, kad tokio perkėlimo nebuvimas sukėlė riziką, susijusią su baudžiamąja tvarka nebaudžiamu GMO išleidimu už vienos valstybės sienų, su atgrasymu vykdyti GMO biotechnologinius tyrimus bei juos parduoti arba su tarptautiniais komerciniais konfliktais, galinčiais kilti dėl to, kad iš trečiųjų šalių importuotiems GMO taikomi Bendrijos teisės aktai nėra paremti darniu Bendrijos vidaus teisiniu pagrindu, galinčiu juos pateisinti.

40 Antra, kalbant apie laikotarpį po 2007 m. kovo 20 d., Komisijos nuomone, 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonės neužtikrino visiško minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įvykdymo, ir kadangi Direktyvos 2001/81 8 straipsnio 2 dalis bei 19 ir 23 straipsniai, anot jos, šiuo etapu vis dar nėra teisingai

perkelti, už šį laikotarpį būtina įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą, apskaičiuotiną už kiekvieną dieną ir proporcingą likusio pažeidimo sunkumui.

41 Prancūzijos Respublikos nuo 2007 m. kovo 21 d. už kiekvieną dieną mokėtiną vienkartinę sumą Komisija siūlo apskaičiuoti padauginant pažeidimo sunkumo koeficientą, kurį nustatys Teisingumo Teismas, tačiau kuris bus proporcingas likusiam pažeidimui, iš šio sprendimo 36 punkte minėtų bazinio 200 EUR dydžio bei kintamojo *n*. Be to, šią už kiekvieną dieną mokėtiną sumą reikėtų nustatyti iki minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* visiško įvykdymo dienos.

42 Anot Komisijos, skaičiuojant pagal šį jos rekomenduojamą metodą, Teisingumo Teismo sprendimo priėmimo dieną būtų gauta bendra vienkartinė suma, proporcinga pažeidimo sunkumui, ir kuria būtų atsižvelgta į atitinkamos valstybės narės galbūt pavėluotai parodytą gerą valią.

43 Galiausiai Komisija nurodo, kad aplinkybė, jog 2005 m. liepos 12 d. Sprendimu *Komisija prieš Prancūziją* (C-304/02, Rink. p. I-6263) nurodyta sumokėti 20 mln. EUR vienkartinė suma, neturėtų būti atskaitos taškas kitose bylose, nes ši suma turėjo simbolinę reikšmę ir paaiškinama tai bylai būdingomis ypatingomis procesinėmis aplinkybėmis.

44 Prancūzijos Respublika pirmiausia mano, kad minėtas 2004 m. liepos 15 d. Sprendimas *Komisija prieš Prancūziją* buvo visiškai įvykdytas priėmus 2007 m. kovo mėn.

įgyvendinimo priemones ir todėl Komisijos prašymas įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą neteko dalyko.

45 Iš tiesų vienintelė tokio įpareigojimo funkcija yra paskatinti valstybę narę įvykdyti Teisingumo Teismo sprendimą, kuriuo pripažintas jos įsipareigojimų neįvykdymas, ir taip užtikrinti veiksmingą Bendrijos teisės taikymą, o ne užkirsti kelią galimų būsimų pažeidimų padarymui. Beje, iki šiol Teisingumo Teismo priimti sprendimai pagal EB 228 straipsnį patvirtina, kad nutraukus pažeidimą nebereikia įpareigoti sumokėti tokios vienkartinės sumos.

46 Jei pirmoji nuomonė nebūtų patvirtinta, Prancūzijos Respublika mano, kad vienkartinės sumos negalima nustatyti remiantis bendraisiais pagrindais, o turi egzistuoti labai ypatingos tam tikrai bylai būdingos aplinkybės, kaip antai Teisingumo Teismo nurodytos minėtame 2005 m. liepos 12 d. Sprendime *Komisija prieš Prancūziją*, susijusios su itin ilgai užtrukusiu Teisingumo Teismo sprendimo neįvykdymu ir su itin sunkiomis pripažintomis šio neįvykdymo pasekmėmis.

47 Tačiau šioje byloje tokių aplinkybių nėra. Viena vertus, šioje byloje nuo minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* praėjęs laikotarpis yra gerokai trumpesnis, be to, minėtas sprendimas buvo įvykdytas praėjus labai nedaug laiko nuo ieškinio pareiškimo Teisingumo Teisme. Kita vertus, įsipareigojimų neįvykdymas susijęs tik su dalimi Direktyvos 2001/18 nuostatų, būtent tomis, kurios skiriasi nuo Direktyvos 90/220 nuostatų arba jas papildo, be to, jo praktinės pasekmės tėra labai ribotos. Todėl ši byla labiau panaši į visas kitas bylas, kuriose Teisingumo Teismas nusprendė, jog nėra tikslinga įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą.

48 Jei ir šiai nuomonei nebūtų pritarta, Prancūzijos Respublika mano, kad siūloma vienkartinė suma bet kuriuo atveju pernelyg didelė. Visų pirma ji yra milžiniška, palyginti su 20 mln. EUR suma, nustatyta minėtu 2005 m. liepos 12 d. Sprendimu *Komisija prieš Prancūziją*.

49 Be to, pasirinktas skaičiavimo metodas iškreipia sankcijos „vienkartinį“ pobūdį, nes siūloma už kiekvieną dieną mokėtina suma daro ją panašesnę į atgalinio poveikio periodinę baudą.

50 Galiausiai siūlomas pažeidimo sunkumo koeficientas yra per didelis.

51 Pirmiausia, praktinės Direktyvos 2001/18 neperkėlimo pasekmės yra labai ribotos. Viena vertus, dažniausiai pasitaikantiems GMO naudojimo atvejams taikomi kiti teisės aktai, kaip antai 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1829/2003 dėl genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų (OL L 268, p. 1), o Direktyva 2001/18 paremti prašymai išduoti leidimą lieka labai negausūs. Kita vertus, leidimų atlikti bandymus su genetiškai modifikuotais aukštesniaisiais augalais išdavimo procedūra, kurios pagrindas yra du Žemės ūkio ministerijos išleisti vadovai, yra įtvirtinta ir šiuo pagrindu išduoti leidimai faktiškai leido pasiekti Direktyvos 2001/18 tikslus, susijusius su prašymu išduoti leidimą, visuomenės informavimu ir konsultavimusi su ja, taip pat su mikroorganizmų išplitimo, visų pirma už vienos valstybės narės sienų, rizikos sumažinimu. Tai, be kita ko, patvirtina tiek minėtų vadovų turinys, tiek Prancūzijos Respublikos išduodamas individualus leidimas, tiek galiausiai *Conseil d'État* priimti sprendimai.

52 Antra, laikotarpiu nuo 2003 m. iki 2006 m. Prancūzija buvo antroji tarp valstybių narių tiek pagal prašymų išduoti išleidimo į aplinką bandymo tikslais leidimus skaičių, tiek pagal GMO gamybos komerciniais tikslais apimtis, o tai rodo, kad Direktyvos 2001/18 neperkėlimas neatėmė noro nei prekiauti GMO, nei vykdyti biotechnologinių tyrimų.

53 Trečia, tarptautinėse prekybos derybose minėtos direktyvos perkėlimo klausimas nė karto nebuvo iškeltas.

54 Ketvirta, iš Prancūzijos Respublikos pusės nebuvo nei bendradarbiavimo trūkumo, nei tyčinio minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* nevykdymo, nes nustatytas vėlavimas, kaip jau minėta ikiteisminiame etape, visų pirma buvo susijęs su siekiu nuraminti GMO kultūrų sukeltus viešosios tvarkos trikdymus ir paskatinti palankią visuomenės nuomonę apie šias kultūras imantis platesnio užmojo reformų, nei reikalautų vien Direktyvos 2001/18 nuostatų perkėlimas.

55 Galiausiai Komisija negali remtis aplinkybėmis, kurių pagrindu pradėtos kitos, šiuo metu jau užbaigtos, procedūros dėl įsipareigojimų neįvykdymo.

Teisingumo Teismo vertinimas

56 Įpareigojimas sumokėti periodinę baudą, kuri daromo pažeidimo atžvilgiu iš esmės turi priverčiamąjį poveikį, yra taikytinas, kaip matyti iš šio sprendimo 27 punkto, tik tiek,

kiek toliau nevykdomas šį pažeidimą konstatavęs sprendimas, tačiau, kalbant apie įpareigojimą sumokėti vienkartinę sumą, taip nėra.

57 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad EB 228 straipsnio 2 dalyje numatytos procedūros tikslas yra paskatinti įsipareigojimų nevykdančią valstybę narę įvykdyti sprendimą dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir taip užtikrinti veiksmingą Bendrijos teisės taikymą ir kad abiem šioje nuostatoje nurodytomis priemonėmis, tai yra vienkartine suma ir periodine bauda, siekiama to paties tikslo (minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 80 punktas).

58 Periodinės baudos skyrimas atrodo ypač tinkamas paskatinti valstybę narę kuo greičiau nutraukti įsipareigojimų nevykdymą, kurį, nesant tokios priemonės, būtų linkstama tęsti, o įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą labiau grindžiamas atitinkamos valstybės narės pareigų nevykdymo pasekmėmis privatiems ir viešiesiems interesams, pavyzdžiui, kai įsipareigojimai buvo nevykdomi ilgą laiką nuo pirmojo šį įsipareigojimų neįvykdymą pripažinusio sprendimo (minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 81 punktas).

59 Teisingumo Teismas turi kiekvienoje byloje ir atsižvelgdamas į jo nagrinėjamos bylos aplinkybes bei, jo manymu, reikalingą įtikinimo ar atgrasymo lygį nustatyti tinkamas pinigines sankcijas, kad būtų kuo greičiau įvykdytas sprendimas, kuriuo prieš tai buvo pripažintas įsipareigojimų neįvykdymas, ir užkirstas kelias pakartoti panašius Bendrijos teisės pažeidimus (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 97 punktą).

60 Šiuo atžvilgiu Prancūzijos Respublikos nurodyta aplinkybė, jog situacijose, kai pirminio sprendimo visiškas įvykdymas buvo užtikrintas prieš pasibaigiant pagal EB 228 straipsnį pradėtai procedūrai, Teisingumo Teismas iki šiol nė karto nebuvo nurodęs sumokėti

vienkartinės sumos, negali būti kliūtis nurodyti sumokėti tokią sumą kitoje byloje, jei tai atrodo būtina atsižvelgiant į bylos ypatybes ir į reikalingą įtikinimo ar atgrasymo laipsnį.

61 Kalbant apie 2005 m. Komunikate pateiktus pasiūlymus dėl įpareigojimo sumokėti vienkartines sumas, kuriais Komisija vadovavosi šioje byloje, primintina, kad nors tokios gairės, kokios numatytos Komisijos komunikatuose, iš tiesų gali padėti užtikrinti Komisijos veiksmų skaidrumą, nuspėjamumą ir teisinį saugumą, vis dėlto tokios taisyklės nėra privalomos Teisingumo Teismui įgyvendinant EB 228 straipsnio 2 dalimi suteiktus įgaliojimus (žr., be kita ko, minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 85 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

62 Galimas įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą turi kiekvienu atskiru atveju priklausyti nuo visų svarbių veiksnių, susijusių ir su konstatuoto pažeidimo ypatybėmis, ir su atitinkamos valstybės narės, prieš kurią pradėta procedūra pagal EB 228 straipsnį, elgesiu.

63 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad nei anksčiau primintas EB 228 straipsnio tikslas, nei jo formuluotė nenurodo, jog sumokėti vienkartinę sumą turėtų būti įpareigojama automatiškai, kaip 2005 m. Komunikate siūlo Komisija. Šia nuostata, kurioje numatyta, kad Teisingumo Teismas „gali“ įsipareigojimų neįvykdžiusią valstybę narę įpareigoti sumokėti periodinę baudą arba vienkartinę sumą, suteikia Teisingumo Teismui didelę diskreciją sprendžiant, ar reikia skirti tokias sankcijas.

64 Jeigu Teisingumo Teismas nusprendžia skirti periodinę baudą ar įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą, jis turi, naudodamasis savo diskrecija, ją nustatyti taip, kad, pirma, ji atitiktų aplinkybes ir, antra, būtų proporcinga konstatuotam pažeidimui bei atitinkamos valstybės narės mokumui (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*

41 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Kalbant konkrečiau apie įpareigojimą sumokėti vienkartinę sumą, tarp šiuo atžvilgiu svarbių veiksnių yra, pvz., pažeidimo trukmė po jį konstatavusio sprendimo ir susiję viešieji ir privatūs interesai (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 114 punktą).

65 Šioje byloje Teisingumo Teismas mano, kad, norint nuspręsti dėl Komisijos prašymo įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą, reikia atsižvelgti į toliau nurodytas aplinkybes.

66 Pirma, kalbant apie Prancūzijos Respublikos elgesį, kiek tai susiję su jos pareigomis pagal Bendrijos teisę konkrečioje GMO srityje, kaip priminė Komisija, prieš šią valstybę narę yra priimti keli sprendimai pagal EB 226 straipsnį, kuriuose pripažinta, jog teisingai neperkėlusi šioje srityje priimtų direktyvų ji neįvykdė įsipareigojimų.

67 Iš tiesų, be minėtame 2004 m. liepos 15 d. Sprendime *Komisija prieš Prancūziją*, dėl kurio nevykdymo pradėta ši byla, konstatuoto Direktyvos 2001/18 neperkėlimo, Prancūzijos Respublika buvo pripažinta neįvykdžiusi įsipareigojimų ir minėtuose 2003 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. lapkričio 27 d. Sprendimuose *Komisija prieš Prancūziją* dėl atitinkamai Direktyvos 90/220 ir 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyvos 90/219/EEB dėl riboto genetiškai modifikuotų mikroorganizmų naudojimo (OL L 117, p. 1) nevisiško perkėlimo.

68 Be to, iš minėtos 2007 m. vasario 7 d. Nutarties išbraukti bylą iš registro (*Komisija prieš Prancūziją*) matyti, kad priemonių įsipareigojimams įvykdyti Prancūzijos Respublika

ėmėsi tik po to, kai Komisija pareiškė ieškinį, kad būtų pripažintas minėto 2003 m. lapkričio 27 d. Sprendimo neįvykdymas. Prancūzijai ėmusis šių priemonių, Komisija ieškinio atsisakė.

69 Kaip nurodė Komisija, toks neteisėtų valstybės narės veiksmų konkrečioje Bendrijos veiklos srityje pasikartojimas gali būti požymis, jog veiksmingai analogiškų Bendrijos teisės pažeidimų pasikartojimo prevencijai ateityje gali prireikti imtis atgrasančios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę sumą.

70 Antra, kiek tai susiję su pažeidimo trukme po minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* paskelbimo, konstatuotina, kad šiuo atveju nėra jokios priežasties, leidžiančios pateisinti tokį ilgą delsimą faktiškai perkelti Direktyvą 2001/18 po minėto sprendimo priėmimo, kai perkėlimas reikalauja tik priimti vidaus normines nuostatas.

71 Šiuo atžvilgiu visų pirma pažymėtina, kad nors Prancūzijos Respublika neginčija neįvykdžiusi įsipareigojimų įvykdyti minėtą sprendimą iki pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pasibaigimo dienos, vis dėlto 2007 m. įgyvendinimo priemonės – pirmosios atitinkamos priemonės, priimtos siekiant užtikrinti tokį įvykdymą, – buvo priimtos tik praėjus daugiau kaip vieneriems metams nuo šio termino pabaigos.

72 Kalbant apie aplinkybę, kurią iš tiesų patvirtina Teisingumo Teismui pateikti dokumentai, jog Prancūzijoje dėl laukuose auginamų GMO įvyko ir toliau vyksta aršios demonstracijos, visų pirma kultūrų sunaikinimas laukuose, ir apie tai, kad minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* įgyvendinimo uždelsimą galima pateisinti, be kita ko, siekiu paaiškinti Parlamento darbą ir vykdyti platesnio užmojo reformą nei reikalaujama pagal Direktyvą 2001/18, pirmiausia reikia priminti,

jog iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, kad valstybė narė negali remtis vidaus teisės nuostatomis, praktika ar padėtimi tam, kad pateisintų Bendrijos teisėje nustatytų pareigų neįvykdymą (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Italiją* 25 punktą). Konkrečiai tariant, net jei Prancūzijos Respublikos nurodytos problemos iš dalies kilo dėl Bendrijos teisės normų įgyvendinimo, valstybė narė negali remtis įgyvendinant Bendrijos aktą iškilusiais sunkumais, įskaitant susijusius su privačių asmenų pasipriešinimu, tam, kad pateisintų iš Bendrijos teisės normų kylančių pareigų ir terminų nesilaikymą (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 69 ir 70 punktus).

73 Trečia, kalbant apie pažeidimo sunkumą, visų pirma jo poveikį susijusiems viešiesiems ir privatiems interesams, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2001/18 1 straipsnio, jos tikslas – derinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus GMO tiekimo į rinką ir apgalvoto jų išleidimo į aplinką srityje bei apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką.

74 Be to, kaip matyti iš šios direktyvos 1 straipsnio ir 6 bei 8 konstatuojamųjų dalių, ja įtvirtintas reglamentavimas pagrįstas atsargumo ir prevencinių veiksmų principais, kurie, primintina, yra pagrindiniai aplinkos apsaugos principai, visų pirma nurodyti EB 174 straipsnio 2 dalyje.

75 Kaip šiuo klausimu primenama Direktyvos 2001/18 4 ir 5 konstatuojamosiose dalyse, gyvi organizmai, neatsižvelgiant į tai, ar jie į aplinką išleidžiami dideliais, ar mažais kiekiais, bandymo tikslais ar kaip komerciniai produktai, gali aplinkoje daugintis ir kirsti nacionalines sienas, taip darydami poveikį ir kitoms valstybėms narėms. Tokio išleidimo poveikis aplinkai gali būti negrįžtamas. Žmonių sveikatos apsauga reikalauja, kad būtų kreipiamas ypatingas dėmesys į GMO apgalvoto išleidimo į aplinką keliamos rizikos kontrolę.

76 Be to, remiantis EB 95 straipsniu priimta Direktyva 2001/18 siekiama, derinant valstybių narių įstatymus, taip pat palengvinti laisvą GMO, kaip atskirų produktų ar esančių kituose produktuose, judėjimą.

77 Teisingumo Teismas jau pažymėjo, kad kai Teisingumo Teismo sprendimo nevykdymas gali pakenkti aplinkai ir kelti pavojų žmogaus sveikatai, kurių išsaugojimas, kaip matyti iš EB 174 straipsnio, kaip tik yra Bendrijos aplinkos politikos tikslas, toks pažeidimas laikomas itin sunkiu (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Komisija prieš Graikiją* 94 punktą ir *Komisija prieš Ispaniją* 57 punktą).

78 Tai iš principo galioja ir tuo atveju, kai laisvam prekių judėjimui ir toliau sudaromos kliūtys pažeidžiant Bendrijos teisę, nepaisant Teisingumo Teismo sprendimo, kuriuo pripažintas toks pažeidimas.

79 Kalbant apie šią bylą, nors Direktyvos 2001/18 nuostatos turėjo būti perkeltos vėliausiai iki 2002 m. spalio 17 d., anksčiau buvo pažymėta, kad, nepaisant minėto 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, ieškinio Teisingumo Teismui šioje byloje pateikimo dieną Prancūzijos Respublika vis dar nebuvo priėmusi jokios atitinkamos priemonės užtikrinti, kad būtų įvykdytas minėtas sprendimas ir visiškai įgyvendinti esminiai Bendrijos teisės aktų leidėjo siekiami tikslai.

80 Visų anksčiau išdėstytų pastabų pakanka pateisinti įpareigojimą sumokėti vienkartinę sumą šioje byloje.

81 Tam, kad būtų nustatytas minėtos vienkartinės sumos dydis, Teisingumo Teismas mano esant tikslinga, be šio sprendimo 66–79 punktuose išdėstytų pastabų, atsižvelgti į toliau nurodytas aplinkybes.

82 Pirma, kaip matyti iš Direktyvos 2001/18 1 ir 3 konstatuojamųjų dalių, ši direktyva pakeičia panašaus tikslo siekusią Direktyvą 90/220, ją patobulindama ir kartu išdėstydama kaip naują redakciją. Būtent todėl Teisingumo Teismas minėtame 2004 m. liepos 15 d. Sprendime *Komisija prieš Prancūziją* pripažino, kad Prancūzijos Respublika, neperkėlusi Direktyvos 2001/18, neįvykdė įsipareigojimų tik tiek, kiek šia direktyva nustatytos valstybių narių pareigos skiriasi nuo Direktyvoje 90/220 nustatytų pareigų arba jas papildo.

83 Beje, šiuo atžvilgiu, remdamasi minėto sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 5 punktu, Komisija savo ieškinyje šioje byloje pažymėjo, kad, vertinamos atskirai, Direktyvos 2001/18 1, 2, 4, 5 straipsnių, 6 straipsnio 1, 3 ir 5 dalių, 8 straipsnio 1 dalies, 10–12 straipsnių, 15 straipsnio 1 ir 3 dalių, 21, 22, 24, 25, 27–34 ir 36–38 straipsnių nuostatos nereikalauja imtis minėto sprendimo įvykdymo priemonių.

84 Iš to, kas išdėstyta, visų pirma išplaukia, kad Prancūzijos Respublikos nesiėmimas jokių atitinkamų Direktyvos 2001/18 perkėlimo priemonių iki 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonių priėmimo aplinkos, žmonių sveikatos, laisvo prekių judėjimo ir susijusių viešųjų bei privačių interesų apsaugos požiūriu nėra tokio pačio sunkumo laipsnio, kaip būtų buvę tuo atveju, jei Bendrijos teisės aktams, kuriais siekiama tokios svarbos tikslų kaip minėta direktyva, įgyvendinti atitinkamos valstybės narės teisės sistemoje nebūtų imtasi jokios priemonės, nepaisant Teisingumo Teismo sprendimo, kuriame pripažinta, kad ši valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų.

85 Antra, tam tikra dalimi galima atsižvelgti į tai, kad 2007 m. kovo mėn. įgyvendinimo priemonės, nors ir pavėluotai, užtikrino visiškai tinkamą Direktyvos 2001/18 perkėlimą, nes iki 2008 m. birželio 27 d. nevisiškai perkeltos buvo likusios tik trys šios direktyvos nuostatos.

86 Trečia, Teisingumo Teismas mano, kaip savo išvados 82 punkte pažymėjo generalinis advokatas, jog remiantis šio sprendimo 72 punkte nurodytomis aplinkybėmis ir 6–13 punktuose apibūdinta ikiteisminės procedūros eiga negalima daryti išvados, kad, be šiame sprendime konstatuoto pareigos įvykdyti minėtą 2004 m. liepos 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Prancūziją* pažeidimo, minėtos nacionalinės valdžios institucijos laikotarpiu iki minėto sprendimo įvykdymo nesilaikė ir lojalaus bendradarbiavimo pareigos, kaip tvirtina Komisija; taip pat negalima daryti išvados, kad jos laikėsi sąmoningos atidėliojimo politikos turėdamos vienintelį tikslą – išvengti spartaus įsipareigojimų šiuo atžvilgiu įvykdymo.

87 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, bylos aplinkybės bus tinkamai įvertintos nustačius 10 mln. EUR dydžio vienkartinę sumą, kurią turės sumokėti Prancūzijos Respublika.

88 Taigi Prancūzijos Respubliką reikia įpareigoti sumokėti Komisijai į „Europos Bendrijos nuosavų išteklių“ sąskaitą 10 mln. EUR vienkartinę sumą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

89 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija prašė priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas ir buvo nustatytas įsipareigojimų nevykdymas, pastaroji turi padengti bylinėjimosi išlaidas.

90 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 4 dalį Čekijos Respublika, įstojusi į bylą Prancūzijos Respublikos pusėje, pati padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Iki dienos, kai baigėsi pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas, nesiėmusi visų priemonių įvykdyti 2004 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* (C-419/03) dėl 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/220/EEB nuostatų, kurios skiriasi nuo 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyvos 90/220/EEB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką nuostatų ar jas papildo, neperkėlimo į nacionalinę teisę, Prancūzijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 228 straipsnio 1 dalį.

2. Įpareigoti Prancūzijos Respubliką sumokėti Europos Bendrijų Komisijai į „Europos Bendrijos nuosavų išteklių“ sąskaitą 10 mln. EUR vienkartinę sumą.

3. Priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

4. Čekijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.